

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1936.

Andra kammaren.

Nr 2.

Måndagen den 13 januari.

Kl. 2 e. m.

§ 1.

Herr statsrådet *Sköld* avlämnade

dels Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 2, med förslag till lag om skuldebrev m. m.;

nr 13, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 3 § lagen den 26 november 1920 (nr 796) om val till riksdagen;

nr 3, med förslag till lag om socialregister;

nr 12, med förslag till lag om ändring i vissa delar av kommunala vallagen den 6 juni 1930 (nr 253) m. m.;

nr 15, med anhållan om riksdagens yttrande, angående vissa av den internationella arbetsorganisationens konferens år 1935 fattade beslut;

nr 19, angående förstärkning av vissa anslag under femte huvudtiteln;

nr 4, angående befrielse för J. O. Wiklund, Kalvträsk, från viss betalnings-skyldighet;

nr 5, angående förstärkning av nionde huvudtitelns anslag till kommittéer och utredningar genom sakkunniga;

nr 6, angående upplåtelse av viss fastighet till Malå kommun i Västerbottens län;

nr 7, angående bemyndigande för Kungl. Maj:t att godtaga ackord å kronans fordringar för försålda kronoegendomar;

nr 8, angående medgivande för Kungl. Maj:t att i vissa fall försälja kronoegendom m. m.;

nr 9, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 4 § lagen den 23 december 1914 (nr 451) om hingstbesiktningstvång;

nr 10, angående avlönings- och pensionsförhållanden för kronojägaren å in-dragningsstat vid domänverket E. J. Grafström;

nr 11, angående nedskrivning av ett S. Holmgren, Vilhelmina, beviljat lån för anordnande av kalktillverkning; och

nr 14, angående avstående i vissa fall av mark från kronoegendomar eller upplåtande av nyttjanderätt eller servitutsrätt till sådan mark;

dels ock Kungl. Maj:ts skrivelse med tillkännagivande, att Kungl. Maj:t förordnat statsrådet Karl Samuel Levinson att under innevarande lagtima riksdag utöva den befattning med riksdagsärenden, som enligt § 46 riksdags-ordningen tillkommer en ledamot av statsrådet.

Kammaren beslöt att lägga ovanberörda skrivelse till handlingarna samt att underrättelse om innehållet i skrivelsen skulle meddelas vederbörande utskott och de ledamöter, som hava inseende över riksdagens kansli.

De avlämnade propositionerna bordlades.

Andra kammarens protokoll 1936. Nr 2.

§ 2.

Företogs val av fyra ledamöter att deltaga i talmansöverläggningarna; och blevo därtill utsedda:

- herr *Anderson* i Råstock,
- » *Bengtsson* i Norup,
- » *Pehrsson* i Bramstorp och
- » *Skoglund*,

en var med 141 röster.

§ 3.

Vidare anställdes val av två ledamöter, vilka jämte två ledamöter av första kammaren skulle hava inseende över riksdagens kansli; och blevo därtill valda:

- herr *Eriksson* i Stockholm, och
- » *Linnér*,

en var med 88 röster.

§ 4.

Vid härefter företaget val av åtta ledamöter att jämte herr talmannen tillsätta kammarens kanslipersonal och vaktbetjäning blevo därtill utsedda:

- herr *Arnemark*,
- » *Ericson* i Boxholm,
- » *Eriksson* i Stockholm,
- » *Lovén*,
- » *Olsson* i Närlinge,
- » *Olsson* i Mora,
- » *Persson* i Fritorp och
- » *Pettersson* i Rosta,

en var med 63 röster.

§ 5.

Slutligen anställdes val av tre ledamöter att handhava vården av kammarens ekonomiska angelägenheter; och blevo därtill valda:

- herr *Andersson* i Malmö,
- » *Lundell* och
- » *Aqvist*,

en var med 57 röster.

§ 6.

Justerades protokollsutdrag angående de i paragraferna 2—5 här ovan omnämnda valen.

§ 7.

Avgåvos följande motioner, nämligen av:

herrar *Wallén* och *Nyblom*, nr 1, om anslag till det frivilliga skytteväsendets befrämjande;

herr *Ström m. fl.*, nr 2, om borttagande ur kommunallagarna av bestämmelsen om två tredjedels majoritet för beslut i vissa frågor;

herr *Henrikson m. fl.*:

nr 3, om sänkning av åldersgränsen för politisk rösträtt; och

nr 4, om sänkning av åldersgränsen för kommunal rösträtt;

herrar *Thorell* och *Lundqvist*, nr 5, om skattefrihet för förbättringsbidrag till främjande av nybyggnadsverksamhet på landet;

herr *Karlsson* i Grängesberg *m. fl.*, nr 6, om rätt för å kommunal fattigvårdsanstalt intagen person att tillgodonjuta viss del av honom tillförsäkrad pension enligt lagen om allmän pensionsförsäkring;

herr *Ström m. fl.*:

nr 7, angående lagstadgad rätt till understöd för varje behövande arbetslös; nr 8, om avveckling av arbetslöshetskommissionen och besvärnsnämndens verksamhet m. m.;

nr 9, om utredning angående rationaliseringens verkningar m. m.;

nr 10, angående befrielse för sjöfolk från skyldighet att utföra strejkbryteri-arbete i hamnar, där konflikt råder;

nr 11, angående ävägbringande av en modern hyreslagstiftning; och

nr 12, angående viss bogserbåtspersonalens inrymmande under lagen om arbetstidens begränsning;

herr *Herou m. fl.*, nr 13, angående lagstiftning om expropriation för vissa ändamål av storgodsens och bolagens jordbruksfastigheter;

herrar *Jacobsson* och *Meyerhöffer*:

nr 14, angående lag om arbetsavtal för privatanställda; och

nr 15, angående en allsidig utredning om arbetarnas anställningsförhållanden m. m.;

herr *Olsson* i Stockholm *m. fl.*:

nr 16, med förslag till ändrad lydelse av § 5 punkten m) i lagen om arbetarskydd; och

nr 17, angående vissa ändringar i lagen om arbetstidens begränsning;

fröken *Wellin m. fl.*, nr 18, angående semesterhjälp från allmänna arvsfonden åt behövande mödrar med minderåriga barn;

herr *Skoglund m. fl.*, nr 19, om beredande av ökade möjligheter för arrendatorer att erhålla rösträtt vid val av ombud vid vägstämma;

herrar *Lundqvist* och *Thorell*:

nr 20, angående åtgärder till förhindrande av att skärgårdsfisket skadas eller i otillbörlig grad undandrages fiskarebefolkningen; och

nr 21, angående åtgärder för begränsning av importen av gädda och gös;

herr *Herou m. fl.*:

nr 22, om höjning av anslaget för statsbidrag till nyodling, betesförbättring, stenröjning och jordkörning; och

nr 23, om ändrad lydelse av 3 § i kungörelsen angående statsbidrag till jordförbättring å ofullständiga jordbruk;

herr *De Geer*, nr 24, angående utfärdande av nya bestämmelser beträffande väg- och broarbetens planering m. m.;

herrar *De Geer* och *Hammarlund*, nr 25, angående åtgärder till skydd av fruktträdsodlingar mot skador, vållade av hare och älg;

herr *Skoglund m. fl.*, nr 26, angående bättre ordnande av landsbygdens postförhållanden;

herrar *Lundqvist* och *Thorell*, nr 27, angående åtgärder för befrämjande av skärgårdsområdenas elektrifiering;

herr *von Seth m. fl.*, nr 28, angående strängare restriktioner i fråga om utländska studenters rätt att studera och avlägga examina vid svenska universitet och högskolor m. m.;

herr *Ström m. fl.*:

nr 29, om viss ändring i gällande bestämmelser angående befäl å svenska handelsfartyg; och

nr 30, om viss ändring i gällande bestämmelser om rätt att föra befäl å passagerarfartyg; samt

herr *Pettersson* i Hällbacken, nr 31, om införande av lämplig trafikundervisning i skolorna.

Dessa motioner bordlades.

§ 8.

Interpellation.

Ordet lämnades nu på begäran till herr **Flyg**, som yttrade: Herr talman! Sedan månader tillbaka har den allmänna uppmärksamheten varit koncentrerad på kriget mellan Italien och Abessinien. I och med förverkligandet av den italienska stormaktens länge förberedda nya imperialistiska framstöt på afrikansk mark trädde motsättningarna mellan stormakterna fram i öppen dager. I nuvarande moment upplever världen i realiteten en ständigt allt allvarligare italiensk-engelsk konflikt, vilken i morgon dag kan ha förvandlats i öppet krig mellan dessa makter. På grund av Nationernas förbunds existens — på grund av Sveriges medlemskap i denna organisation — på grund av att England i denna konflikt skickligt förstätt att mobilisera förbundet för sina intressen — är den italiensk-engelska konflikten ej blott ett allvarligt, tragiskt skådespel, som Sverige har att betrakta såsom åskådare. Den är tvärtom en konflikt, där vårt land redan är med såsom part, under ledning av den ena av de två antagonistiska stormakterna. Vid en konferens i Göteborg för sjöfartens befälsorganisationer gjordes ett uttalande, vari bl. a. sades, att redan då — konferensen hölls för några månader sedan — betraktades ej längre svensk flagg på haven såsom neutral. Skulle konflikten, genom nya åtgärders vidtagande av de ledande makterna, skärpas till krig, är risken av Sveriges indragande i detta omedelbart förestående. Möjligheten att stå utanför denna för land och folk fullkomligt ovidkommande stormaktsdrabbning är i en sådan situation mycket beroende av att en fast vilja därtill förefinnes hos regeringen.

Huruvida en sådan vilja existerar är emellertid mycket oklart. Några av regeringspartiets ledande politiska krafter ha i sina tidningar gjort uttalanden, vilka klart uttrycka vederbörande skribenters inställning för krig. Jag nämner herr Rickard Lindström, ledamot av I kammaren, herr Harald Åkerberg, den socialdemokratiska förstakammargruppens ordförande, samt herr Frans Severin, ledamot av denna kammare samt energiskt uppåtgående och framskjuten representant inom socialdemokratins fackliga ledarekader.

Den förstnämnda av de tre nämnda herrarna, herr Rickard Lindström, skrev den 7 september — alltså redan innan Nationernas förbund hunnit verkställa Englands besked att upptaga konflikten till behandling — i sin tidning, *Ny Tid*, en artikel med den talande rubriken: »*Slå ned fredsstöraren.*» Herr Lindström hävdade, i överensstämmelse med de uttalanden som gjorts på de socialdemokratiska internationernas gemensamma konferens, där herrar Lindström och Åkerberg voro svenska representanter, att om man ej på annat sätt kunde hindra Italiens överfall på Abessinien, så måste krig tillgripas, och Sveriges plikt var att göra sin insats i detta.

Samma dag förkunnade herr Harald Åkerberg i Örebro-Kuriren en liknande — man kan säga herr Lindströms synpunkter kompletterande uppfatt-

Interpellation. (Forts.)

ning. »*Trots folkförbundet*» var rubriken på denna artikel. Herr Åkerberg räknade med, att det förhållandet kunde uppstå, att N. F. på grund av oenighet ej skulle kunna i enlighet med tillämpliga statuter komma till ett sådant beslut, som möjliggjorde ett kollektivt uppträdande. Då förefanns den möjligheten, menade herr Åkerberg, att Sverige tillsammans med England och övriga makter, vilka voro villiga att ingripa, skulle engagera sig för ett ingripande mot Italien — »*trots folkförbundet*». Herr Åkerberg var medveten om de riskfyllda konsekvenserna av ett dylikt handlande, men han hävdade bestämt, att det var en plikt för land och folk att trots detta gå in för en sådan politik.

Herr Frans Severins uppträdande såsom propagandist för krig i fredens intresse är av väsentligen senare datum. Utgångspunkten för hans artikel, i den tidning där han vid sidan av sin funktion som facklig förtroendeman är politisk redaktör, Nya samhället, är det italienska bomböverfallet på den svenska ambulansen. Artikeln är ej skriven under nyårsdagarna, då stämningen på grund av de första telegrammens uppgifter var naturligen mycket upprörd samt omöjliggjorde hos många förmågan till lugnt politiskt tänkande. Nej, artikeln är tillkommen omkring en vecka senare. Herr Severin gör sig inledningsvis till tolk för »de stora massorna», vilka hoppas, att N. F. »skall tillgripa effektivare och till sist de yttersta åtgärder mot den påtagligen storhetsvansinnige italienske diktatorn, vars psykiska lyte för övrigt synes ha smittat hela den italienska nationen». Hela Italiens folk, dess arbetarklass inberäknad, är alltså enligt herr Severin nu vansinnigt.

Herr Severin frågar: »Varför tillgripes inte oljeembargot? Därför att det kommer att medföra ett europeiskt krig. Mussolini har hotat därmed. I och för sig är det långt ifrån säkert, att Mussolini gör allvar av hotet. Men England har i alla fall ansett sig böra skaffa sig extra säkerhet genom att avkräva vissa medelhavsstater bestämda löften om medverkan, därest Englands flotta skulle anfallas av Italien. Löftena ha givits; att så skulle ske är egentligen självfallet. Om nämligen Nationernas förbund beslutar vissa sanktioner, och den mot vilken sanktionerna äro riktade skulle anfalla någon av sanktionsstaterna, synes det vara logiskt att de övriga medlemsstaterna uppträda på den anfallnes sida. Vi anse icke möjligt att rygga för denna konsekvens, om Nationernas förbund överhuvud skall upprätthållas och vinna respekt. Vägra de övriga medlemsstaterna, måste därav följa, att förbundet faller samman. Medlemskapet i folkförbundet är ett uppgivande av den enskilda neutraliteten och ett accepterande av den internationella solidariteten. Kan denna solidaritet icke föras från resolutionerna ut i livet, måste grunden under folkförbundet störta samman. Det kan synas paradoxalt att tillgripa krig i fredens intresse. Men livet är fullt av paradoxer.»

Någon tolkningsdiskussion om meningen i vad här ovan återgivits behöver alls ej upptagas. Herr Severin har uttalat sig med obestriddlig klarhet. Leder sanktionspolitiken till krig så följer »logiskt», att Sverige blir med i detta krig. I mera svävande, försiktigare formuleringar ha andra skribenter inom samma parti samt även vissa borgerliga blad uttalat sig i liknande riktning. Den fråga, som därför måste ställas, är: representera de här refererade och citerade herrarna en uppfattning, som även är landets regerings? Vid ett tillfälle har visserligen den socialdemokratiska partisekreteraren i pressen upplyst om att partistyrelsen och L.O:s ledningar enhälligt anslutit sig till Internationalernas resolution. Men frågan om regeringens inställning är väl ändå ej besvarad? Denna fråga blir så mycket mera nödvändig — ja det är en ren plikt att ställa den — på grund av en ytterst märklig artikel, vilken för någon vecka sedan publicerades i »Times» — den engelska regeringens organ — om Sveriges utrikespolitik. Att artikeln ifråga publiceras i det nummer av

Interpellation. (Forts.)

»Times», vilket av Radiotjänst rekviderats i en upplaga av 50,000 exemplar för att spridas bland deltagarna i radions engelska språkcirklar, ger endast ytterligare anledning att uppmärksamma densamma. Där skrives:

»Det är icke utan tvekan *svenska folket*, för vilket neutraliteten fått traditionens helgd, gått med på att taga sin anpart i det första försöket att hejda angriparen genom kollektiv aktion. Att det gjort detta är en följd av *dess tro på Storbritannien och förtroende för det brittiska ledarskapet*. Trots neutralitetens frestande, *ehuru kanske illusoriska köttgrytor* är Sverige villigt att *taga sin fulla del i det kollektiva ansvaret sådant det definieras i folkförbundspakten*. Detta beslut markerar en *viktig vändpunkt i de svenska utrikesförbindelsernas historia*. Det är lyckligt att i denna kritiska tid Sveriges utrikespolitik ligger i Sandlerns kunniga händer. Om klyftan mellan Sverige och Tyskland är större f. n. än på många år beror det icke på Sandlerns socialism utan på den nazistiska förföljelsen mot den lutherska kyrkan.»

Artikeln är skriven av tidningens Stockholmskorrespondent. På vad bygges de mycket märkliga gjorda uttalandena? Är det skribentens egna funderingar som publiceras, eller förmedlar han vidare till den breda världsoffentligheten »Times» informationer från någon svensk instans? Sverige är, på grund av »svenska folkets» förtroende till Englands ledarskap, villigt att taga sin fulla del i det kollektiva ansvaret enligt N. F:s pakt. Detta kan endast betyda, att Sverige är villigt att deltaga i även militära sanktioner. Hittills har man alltid i riksdagen markerat — liksom även offentligen — att Sverige reserverat sig för deltagande i endast ekonomiska sanktioner. Med denna reservation har medlemskapet i N. F. försvarats. Med denna reservation har man visat tillbaka alla påtalanden av de med medlemskapet i N. F. följande riskerna. Bygger »Times» sin artikel på informationer ur någon svensk källa, så har sannerligen »en viktig vändpunkt i de svenska utrikesförbindelsernas historia» passerats, utan att svenska folket har någon som helst aning därom. »Svenska folket» har f. ö. icke beretts något tillfälle att ge tillkänna sin mening om den senaste tidens N. F:s-politik.

Inom kort sammanträder ånyo representanterna i Genève. Frågan om det pågående kriget kommer då ånyo upp till behandling. Envist återkommande telegram från olika världscentra ha under den sista tiden meddelat, att Sverige nu skulle träda fram med yrkande om sanktionernas utsträckande att även omfatta oljetillförseln till Italien. Huruvida dessa meddelanden bygga på någon reell grund vet jag icke. En konsekvens av ett dylikt beslut kan emellertid bli, att det afrikanska kriget vidgas till ett europeiskt krig. Men även om ett sådant beslut ej kommer till stånd, är läget mycket laddat — när som helst kan den händelse komma vilken tänder en ny världsbrand. Sveriges folk står då inför ett antingen—eller. Kunna vi i en sådan situation, liksom 1914, hålla oss utanför de stora imperialistiska makternas intressekonflikt? Vill regeringen en sådan politik? Eller är landet redan så engagerat, att dess indragande i kriget är ofrånkomligt? Detta är frågor, som arbetets folk, massorna landet runt, oavsett partifärg i dag ställa. Det synes mig som om det är på tiden att dessa frågor få ett klart svar från dem det vederbör.

Jag anhåller därför om kammarens tillstånd att till hans excellens utrikesministern få ställa följande frågor:

1. Bygger den av mig citerade artikeln i »Times» på från U. D. lämnade informationer eller har regeringen i Genève eller London gjort sådana utfästelser, vilka kunna motivera de i artikeln gjorda uttalandena?

2. Ämnar regeringen, med anledning av den allvariga situationen, i Genève markera, att Sverige i enlighet med sin reservation vid inträdet i N. F. endast och uteslutande är berett att deltaga i ekonomiska sanktioner?

Interpellation. (Forts.)

3. Ämnar regeringen, om konflikten mellan Italien och England skulle ta formen av ett europeiskt krig, i enlighet med den ovan nämnda reservationen, rekommendera en sträng neutralitetspolitik, så att den fred landet åtnjutit i över hundra år kan bibehållas?

Ifrågavarande anhållan bordlades.

§ 9.

Till bordläggning anmäldes:

Kungl. Maj:ts nästlidne lördag på rikssalen avlämnade proposition, nr 1, angående statsverkets tillstånd och behov; samt berättelse om vad i rikets styrelse sedan sista lagtima riksdags sammanträde sig tilldragit;

riksdagens år 1935 församlade revisorers berättelser:

om den år 1935 av dem verkställda granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning;

angående riksbanken; och

om granskning av riksgäldskontorets tillstånd och förvaltning;

justitieombudsmannens ämbetsberättelse samt tryckfrihetskommitténs berättelse; och

militieombudsmannens ämbetsberättelse.

§ 10.

Herr **förste vice talmannen**, som härefter erhöll ordet, anförde: Herr talman! Jag anhåller, att kammaren ville besluta, att Kungl. Maj:ts proposition nr 1 angående statsverkets tillstånd och behov uppföres sist på föredragningslistan för nästkommande plenum.

Denna hemställan bifölls.

§ 11.

Justerades ett protokollsutdrag.

§ 12.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

herr <i>Olsson</i> i Gävle	under 3 dagar fr. o. m. den 14 jan. och
» <i>Johansson</i> i Sollefteå	» 4 » » » 14 » .

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 2.52 e. m.

In fidem
Per Cronvall.

Onsdagen den 15 januari.

Kl. 11 f. m.

§ 1.

Herr statsrådet *Leo* avlämnade Kungl. Maj:ts proposition, nr 20, angående inköp för statens räkning av gatsten.

Nämnda proposition bordlades.

§ 2.

I enlighet med därom den 11 innevarande månad fattat beslut skulle nu företagas val av ledamöter i de ständiga utskotten; och anställdes först val av ledamöter i konstitutionsutskottet.

Därvid avlämnades 174 godkända valsedlar, nämligen 166 valsedlar med partibeteckningen »Gemensam lista» och 8 valsedlar med partibeteckningen »Socialisterna».

De med partibeteckningen »Gemensam lista» utmärkta valsedlarna upptogo namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

- herr *Borg*,
- » *Pehrsson* i Göteborg,
  - » *Hallén*,
  - » *Persson* i Trången,
  - » *Andersson* i Igelboda,
  - » *Lindskog*,
  - » *Fast*,
  - » *Olsson* i Mora,
  - » *Vougt* och
  - » *Lindmark*.

De med partibeteckningen »Socialisterna» utmärkta valsedlarna upptogo endast ett namn, herr *Flyg*.

De utskottsplatser, som skulle genom valet besättas, tilldelades den valseldsgrupp, som utmärkts med partibeteckningen »Gemensam lista»; och blevo alltså till ledamöter i utskottet utsedda de personer, som upptagits å gruppens lista.

§ 3.

Härefter anställdes val av ledamöter i statsutskottet.

Därvid avlämnades 190 godkända valsedlar, nämligen 182 valsedlar med partibeteckningen »Gemensam lista» och 8 valsedlar med partibeteckningen »Socialisterna».

De med partibeteckningen »Gemensam lista» utmärkta valsedlarna upptogo namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Anderson* i Råstock,
 » *Magnusson* i Skövde,
 » *Jansson*,
 » *Strindlund*,
 » *Törnkvist* i Karlskrona,
 » *Holmgren*,
 » *Eriksson* i Stockholm,
 » andre vice talmannen *Jeppsson*,
 » *Andersson* i Höör,
 » *Persson* i Falla,
 » *Svensson* i Grönvik och
 » *Jonsson* i Eskilstuna.

De med partibeteckningen »Socialisterna» utmärkta valsedlarna upptogo endast ett namn, herr *Kilbom*.

De utskottsplatser, som skulle genom valet besättas, tilldelades den valseldelsgrupp, som utmärkts med partibeteckningen »Gemensam lista»; och blevo alltså till ledamöter i utskottet utsedda de personer, som upptagits å gruppens lista.

§ 4.

Vidare företogs val av ledamöter i bevillningsutskottet.

Därvid avlämnades 184 godkända valsedlar, nämligen 176 valsedlar med partibeteckningen »Gemensam lista» och 8 valsedlar med partibeteckningen »Socialisterna».

De med partibeteckningen »Gemensam lista» utmärkta valsedlarna upptogo namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Månsson*,
 » *Lithander*,
 » *Lövgren*,
 » *Olsson* i Närlinge,
 » *Björklund*,
 » *Nylander*,
 » *Olsson* i Gävle,
 » *Olsson* i Ramsta,
 » *Ericson* i Boxholm och
 » *Anderson* i Norrköping.

De med partibeteckningen »Socialisterna» utmärkta valsedlarna upptogo endast ett namn, herr *Ström*.

De utskottsplatser, som skulle genom valet besättas, tilldelades den valseldelsgrupp, som utmärkts med partibeteckningen »Gemensam lista»; och blevo alltså till ledamöter i utskottet utsedda de personer, som upptagits å gruppens lista.

§ 5.

Vid nu anställt val av ledamöter i bankoutskottet avlämnades 184 godkända valsedlar, nämligen 176 valsedlar med partibeteckningen »Gemensam lista» och 8 valsedlar med partibeteckningen »Socialisterna».

De med partibeteckningen »Gemensam lista» utmärkta valsedlarna upptogo namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Lovén*,
 » *Lauren*,
 » *Paulsen*,
 » *Westman*,
 » *Johansson* i Sollefteå,
 » *Leffler*,
 » *Andersson* i Falkenberg och
 » *Carleson*.

De med partibeteckningen »Socialisterna» utmärkta valsedlarna upptogo endast ett namn, herr *Olsson* i Stockholm.

De utskottsplatser, som skulle genom valet besättas, tilldelades den valseldsgrupp, som utmärkts med partibeteckningen »Gemensam lista»; och blevo alltså till ledamöter i utskottet utsedda de personer, som upptagits å gruppens lista.

§ 6.

Företogs val av ledamöter i första lagutskottet.

Därvid avlämnades 178 godkända valsedlar, nämligen 170 valsedlar med partibeteckningen »Gemensam lista» och 8 valsedlar med partibeteckningen »Socialisterna».

De med partibeteckningen »Gemensam lista» utmärkta valsedlarna upptogo namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Lindqvist*,
 » *Nilsson* i Antnäs,
 » *Hedlund* i Östersund,
 » *Ryberg*,
 » *Sjögren*,
 » *Linnér*,
 fru *Östlund* och
 herr *Olsson* i Rimforsa.

De med partibeteckningen »Socialisterna» utmärkta valsedlarna upptogo endast ett namn, herr *Spångberg*.

De utskottsplatser, som skulle genom valet besättas, tilldelades den valseldsgrupp, som utmärkts med partibeteckningen »Gemensam lista»; och blevo alltså till ledamöter i utskottet utsedda de personer, som upptagits å gruppens lista.

§ 7.

Härefter företogs val av ledamöter i andra lagutskottet.

Därvid avlämnades 179 godkända valsedlar, nämligen 171 valsedlar med partibeteckningen »Gemensam lista» och 8 valsedlar med partibeteckningen »Socialisterna».

De med partibeteckningen »Gemensam lista» utmärkta valsedlarna upptogo namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Hage*,
 » *Wallerius*,
 » *Johanson* i Stockholm,
 » *Johanson* i Hallagården,
 » *Olovson* i Västerås,
 » *Skoglund*,

herr *Pettersson* i Hällbacken och
» *Österström*.

De med partibeteckningen »Socialisterna» utmärkta valsedlarna upptogo endast ett namn, herr *Karlsson* i Grängesberg.

De utskottsplatser, som skulle genom valet besättas, tilldelades den valse-
delsgrupp, som utmärkts med partibeteckningen »Gemensam lista»; och blevo
alltså till ledamöter i utskottet utsedda de personer, som upptagits å grup-
pens lista.

§ 8.

Slutligen anställdes val av ledamöter i jordbruksutskottet.

Därvid avlämnades 179 godkända valsedlar, nämligen 171 valsedlar med
partibeteckningen »Gemensam lista» och 8 valsedlar med partibeteckningen
»Socialisterna».

De med partibeteckningen »Gemensam lista» utmärkta valsedlarna upptogo
namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Johansson* i Uppmälby,
» *Hedlund* i Häste,
» *Uddenberg*,
» *Gustafson* i Vimmerby,
» *Olsson* i Rödningberg,
» *Gustafson* i Kasenberg,
» *Andersson* i Löbbo och
» *Carlström*.

De med partibeteckningen »Socialisterna» utmärkta valsedlarna upptogo en-
dast ett namn, herr *Herou*.

De utskottsplatser, som skulle genom valet besättas, tilldelades den valse-
delsgrupp, som utmärkts med partibeteckningen »Gemensam lista»; och blevo
alltså till ledamöter i utskottet utsedda de personer, som upptagits å grup-
pens lista.

§ 9.

Enligt därom av kammaren den 11 i denna månad fattat beslut företogs vi-
dare val av ledamöter i utrikesnämnden.

Därvid avlämnades 181 godkända valsedlar, nämligen 172 valsedlar med
partibeteckningen »Gemensam lista» och 9 valsedlar med partibeteckningen
»Socialisterna».

De med partibeteckningen »Gemensam lista» utmärkta valsedlarna upptogo
namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Anderson* i Råstock,
» förste vice talmannen *Magnusson*,
» *Johanson* i Stockholm,
» *Pehrsson* i Bramstorp,
» *Ward*,
» *Anderson* i Norrköping,
» *Vougt* och
» *Andersson* i Rasjön.

De med partibeteckningen »Socialisterna» utmärkta valsedlarna upptogo
endast ett namn, herr *Kilbom*.

De platser, som skulle genom valet besättas, tilldelades den valsedelsgrupp, som utmärkts med partibeteckningen »Gemensam lista»; och blevo alltså till ledamöter i utrikesnämnden utsedda de personer, som upptagits å gruppens lista.

På hemställan av herr talmannen beslöt kammaren, att underrättelse om detta val skulle genom utdrag av protokollet meddelas riksdagens kanslideputerade med anmodan till dem att låta uppsätta och till kamrarna ingiva förslag till skrivelse till Konungen med anmälan om det verkställda valet.

§ 10.

Justerades protokollsutdrag angående de i paragraferna 2—9 här ovan omnämnda valen.

§ 11.

Kungl. Maj:ts å rikssalen överlämnade berättelse om vad i rikets styrelse sedan sista lagtima riksdags sammanträde sig tilldragit, som nu föredrogs, lades till handlingarna.

§ 12.

Föredrogs var för sig Kungl. Maj:ts å kammarens bord vilande propositioner; och hänvisades därvid

till behandling av lagutskott propositionen, nr 2, med förslag till lag om skuldebrev m. m.;

till konstitutionsutskottet propositionen, nr 13, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 3 § lagen den 26 november 1920 (nr 796) om val till riksdagen;

till behandling av lagutskott propositionen, nr 3, med förslag till lag om socialregister;

till konstitutionsutskottet propositionen, nr 12, med förslag till lag om ändring i vissa delar av kommunala vallagen den 6 juni 1930 (nr 253) m. m.;

till behandling av lagutskott propositionen, nr 15, med anhållan om riksdagens yttrande angående vissa av den internationella arbetsorganisationens konferens år 1935 fattade beslut;

till statsutskottet propositionen, nr 19, angående förstärkning av vissa anslag under femte huvudtiteln; samt

till jordbruksutskottet propositionerna:

nr 4, angående befrielse för J. O. Wiklund, Kalvträsk, från viss betalningskyldighet;

nr 5, angående förstärkning av nionde huvudtitelns anslag till kommittéer och utredningar genom sakkunniga;

nr 6, angående upplåtelse av viss fastighet till Malå kommun i Västerbotens län;

nr 7, angående bemyndigande för Kungl. Maj:t att godtaga ackord å kronans fordringar för försålda kronoegendomar;

nr 8, angående medgivande för Kungl. Maj:t att i vissa fall försälja kronoegendom m. m.;

nr 9, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 4 § lagen den 23 december 1914 (nr 451) om hingstbesiktningstvång;

nr 10, angående avlönings- och pensionsförhållanden för kronojägaren å indragningsstat vid domänverket E. J. Grafström;

nr 11, angående nedskrivning av ett S. Holmgren, Vilhelmina, beviljat lån för anordnande av kalktillverkning; och

nr 14, angående avstående i vissa fall av mark från kronoegendomar eller upplåtande av nyttjanderätt eller servitutsrätt till sådan mark.

§ 13.

Vidare föredrogs var efter annan de på bordet liggande motionerna; och remitterades därvid

till statsutskottet motionen nr 1 av herrar *Wallén* och *Nyblom*;

till konstitutionsutskottet motionerna:

nr 2 av herr *Ström m. fl.*; samt

nr 3 och 4 av herr *Henrikson m. fl.*;

till bevillningsutskottet motionen nr 5 av herrar *Thorell* och *Lundqvist*;

till behandling av lagutskott motionerna:

nr 6 av herr *Karlsson* i Grängesberg *m. fl.*; och

nr 7 av herr *Ström m. fl.*;

till statsutskottet motionen nr 8 av herr *Ström m. fl.*;

till tillfälligt utskott motionen nr 9 av herr *Ström m. fl.*;

till behandling av lagutskott motionerna:

nr 10—12 av herr *Ström m. fl.*;

nr 13 av herr *Herou m. fl.*;

nr 14 och 15 av herrar *Jacobsson* och *Meyerhöffer*;

nr 16 och 17 av herr *Olsson* i Stockholm *m. fl.*; samt

nr 18 av fröken *Wellin m. fl.*;

till konstitutionsutskottet motionen nr 19 av herr *Skoglund m. fl.*;

till jordbruksutskottet motionen nr 20 av herrar *Lundqvist* och *Thorell*;

till bevillningsutskottet motionen nr 21 av herrar *Lundqvist* och *Thorell*;

till jordbruksutskottet motionerna nr 22 och 23 av herr *Herou m. fl.*;

till statsutskottet motionen nr 24 av herr *De Geer*;

till jordbruksutskottet motionen nr 25 av herrar *De Geer* och *Hammarlund*;

till tillfälligt utskott motionen nr 26 av herr *Skoglund m. fl.*;

till statsutskottet motionen nr 27 av herrar *Lundqvist* och *Thorell*; samt

till tillfälligt utskott motionerna:

nr 28 av herr *von Seth m. fl.*;

nr 29 och 30 av herr *Ström m. fl.*; och

nr 31 av herr *Pettersson* i Hällbacken.

§ 14.

Herr *Flygs* vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att till hans excellens herr ministern för utrikes ärendena få framställa spörsmål angående Sveriges inställning till i anledning av det pågående kriget mellan Italien och Abessinien föreliggande eller uppkommande utrikespolitiska spörsmål, vilken nu föredrogs, bifölls av kammaren.

§ 15.

Föredrogs och hänvisade till statsutskottet riksdagens revisorers berättelse om den år 1935 av dem verkställda granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning.

§ 16.

Härefter föredrogs var för sig och överlämnades till bankoutskottet riksdagens år 1935 församlade revisorers berättelser: angående riksbanken; samt om granskning av riksgäldskontorets tillstånd och förvaltning.

§ 17.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott justitieombudsmannens till innevarande riksdag avgivna ämbetsberättelse.

Tryckfrihetskommitténs berättelse lades till handlingarna.

§ 18.

Slutligen föredrogs och remitterades till behandling av lagutskott militieombudsmannens till innevarande riksdag avgivna ämbetsberättelse.

§ 19.

Herr **förste vice talmannen**, som nu erhöll ordet, yttrade: Herr talman! Jag tillåter mig hemställa, att kammaren måtte besluta, att Kungl. Maj:ts proposition, nr 1, angående statsverkets tillstånd och behov, skall uppföras sist på morgondagens föredragningslista.

Denna hemställan bifölls.

§ 20.

Avgåvos följande motioner, nämligen av:

herr *Olsson* i Närlinge *m. fl.*, nr 32, om ändring i de uti lagen om vägdistrikt innefattade bestämmelser angående rösträtt vid val av ombud till vägstämma;

herr *Karlsson* i Grängesberg *m. fl.*, nr 33, om ändring av vissa bestämmelser i lagen om vägdistrikt;

herr *Lindskog* *m. fl.*, nr 34, om anslag för ordnande av inomhusidrott åt Lunds studenter;

herr *Björck* i Kristianstad *m. fl.*, nr 35, om anslag till utredigering och tryckning av äldre folkmusik från Skåne;

herr *Nilsson* i Steneberg *m. fl.*, nr 36, om höjning av anslaget till reparation;

herr *Henrikson* *m. fl.*, nr 37, angående bestämmelserna för arbetslöshets hjälpen;

herr *Meyerhöffer* *m. fl.*, nr 38, om anslag till det frivilliga skytteväsendet;

herr *Holmgren* *m. fl.*, nr 39, om ökat tullskydd för filthattar;

herr *Olsson* i Närlinge *m. fl.*, nr 40, angående verkningarna av det senaste handelsavtalet med Frankrike, särskilt beträffande trävaruexporten;

herrar *Aqvist* och *Hansson* i Örebro, nr 41, om minskat tullskydd för sammet belagd med vadd, som fastsatts genom stickning eller på annat sätt;

herr *Lindskog*:

nr 42, om viss ändring av gällande bestämmelser angående pensionering av gymnastiklärare; och

nr 43, om rätt för pensionerade folkskolläraren K. E. Johansson att i fråga om rätt till pension tillgodoräkna sig viss tjänstgöring;

herr *Paulsen*, nr 44, om pension åt änkan Johanna Larsson;

herr *Lindberg* i Umeå *m. fl.*, nr 45, om rätt till pension för förra småskollärarynnan Nina Maria Wiklund;

herr *Lindberg* i Umeå:

nr 46, om årligt understöd åt förre extra skogstillsyningsmannen A. F. Lindström; och

nr 47, om årligt understöd åt förre lantbrevbäraren K. O. Larsson;

herrar *Petersson* i Broaryd och *Andersson* i Södergård:

nr 48, om understöd från Vadstena krigsmanshuskassa åt förre soldaten A. W. Nydén;

nr 49, om understöd från Vadstena krigsmanshuskassa åt förre soldaten M. Eklund;

nr 50, om understöd från Vadstena krigsmanshuskassa åt förre soldaten C. A. Hjelm;

nr 51, om understöd från Vadstena krigsmanshuskassa åt förre soldaten A. Akvist;

nr 52, om understöd från Vadstena krigsmanshuskassa åt förre soldaten C. A. Hult; och

nr 53, om understöd från Vadstena krigsmanshuskassa åt förre soldaten C. A. Sandvall;

herr *Ström m. fl.*, nr 54, om viss ändring av 6 § i lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension;

herr *Hansson* i Rubbestad, nr 55, om understöd från Vadstena krigsmanshuskassa åt förre soldaten J. F. Jason;

herr *Pehrsson* i Bramstorp *m. fl.*, nr 56, angående lagstiftning om rätt att utnyttja underjordiska vattentillgångar;

herrar *Hassler* och *Arnemark*, nr 57, om viss ändring i lagen om begränsning av tiden för idkande av handel och viss annan rörelse;

herr *Paulsen*, nr 58, angående slopande av gällande bestämmelser om hemortsrätt enligt fattigvårdslagen *m. m.*;

nr 59, angående slopande av gällande bestämmelser om hemortsrätt enligt barnavårdslagen *m. m.*; och

nr 60, angående rätt för kommunerna att inlösa klockarboställena *m. m.*;

herr *Brännström* i Burträsk, nr 61, om viss ändring i lagen om folkpensionering;

herr *Herou m. fl.*, nr 62, angående fastställande av viss maximitaxa för arrendeavgifter enligt sociala arrendelagarna;

herr *Spångberg m. fl.*, nr 63, om ändring i vissa avseenden av lagen om olycksfall i arbete;

herr *Meyerhöffer m. fl.*, nr 64, angående förbud för politiska partier att använda främmande makters rikssymboler i sin verksamhet;

herr *Skoglund m. fl.*, nr 65, angående återförande av jordbrukets produktpriser till den relation med priserna å övriga produkter, som var rådande under femårsperioden 1925—1929;

herrar *De Geer* och *Andersson* i Södergård, nr 66, angående egnahemsväsendets organisationsformer;

herrar *Jonsson* i Skedsbygd och *Wallén*, nr 67, om höjning av avgifterna för fällda älgar m. m.;

herr *Johanson* i Huskvarna *m. fl.*, nr 68, om anslag till bidrag för gödselvårdsanläggningar;

herr *Brännström* i Burträsk, nr 69, om vissa ändringar av gällande bestämmelser angående statens sekundärlånefond för jordbrukare samt ackordslån till jordbrukare;

herr *Eriksson* i Toftered *m. fl.*, nr 70, angående avskrivning eller avlösning av landskyld och landgille samt andra jämförliga skattepålagor; samt

herrar *Liedberg* och *Thorell*, nr 71, angående borttagande av den s. k. överföringsavgiften för järnvägsvagn från Liljeholmen till Enskede.

Dessa motioner bordlades.

§ 21.

Interpellation. Ordet lämnades härefter på begäran till herr **Wallén**, som anförde: Herr talman! Sedan tre månader tillbaka befinna sig omkring 10,000 arrendatorer, bönder och skogsarbetare i Dalarna, norra Uppland samt vissa delar av Västmanland och Gästrikland i öppen strid med Stora Kopparbergs Bergslags A/B och Korsnäs Sågverks A/B. De stridande representera praktiskt taget hela den arbetsstyrka, som vintertid brukar vara sysselsatt på den av nämnda bolag ägda skogsarealen inom de av strejken berörda områdena.

Bolagen vägra arrendatorerna, bönderna och arbetarna rätten att förhandla om kollektivavtal, en rättsordning, som nu är erkänd av alla parter på arbetsmarknaden, om man bortser från enstaka maktfullkomliga arbetsgivare, som alltjämt framhärda i sitt motstånd, exempelvis i detta aktuella fall Stora Kopparbergs- och Korsnäsbolagen. De småbrukare och bönder, som för sin utkomst äro hänvisade till arbete åt andra än sig själva, äro också medvetna om, vilken styrka kollektivavtalet innebär för dem gentemot arbetsgivarna. I frånvaron av kollektivavtal kunna arbetsgivarna i eget intresse utnyttja arbetstagarnas inbördes konkurrens om arbetstillfällena i lönedepressande, deflationistiskt syfte, i strid med det allmännas intresse. Denna strejk har sin upprinnelse i just sådana förhållanden.

De strejkande äro organiserade i Riksförbundet landsbygdens folk och Svenska skogs- och flottningsarbetareförbundet. I den utsträckning dessa organisationer kunnat göra sina meningar gällande, har resultatet blivit en obrottslig solidaritet.

Denna konflikt medför stora upppoffringar och ekonomiska lidanden för skogsarbetets män och bringar i många fall deras hem i fara i den rättfärdiga kamp, som de föra för sina livsintressen. Hittills ha de haft synnerligen ordnade arbetsförhållanden och varit utlämnade till ett godtycke, som gjort deras ekonomiska och sociala ställning i hög grad otrygg. Framför allt ha jordbrukarna, vilka verkställa körningarna i skogarna, haft stora olägenheter därav, att bolagen vägrat skilja huggning och körning åt. Genom detta förfarande ha jordbrukarna kommit i en mellanställning, som förorsakat otrevliga konflikter mellan dem och huggarna.

Interpellation. (Forts.)

Uppenbart är, att denna konflikt betyder stora ekonomiska lidanden icke blott för de i konflikten engagerade utan även för de kommuner, som äro berörda. Därjämte hyser mången farhågor för att storbolagen med bortseende av nationella intressen t. o. m. icke dra sig för att importera utländsk råvara för trävaruindustrien. Då det således otvivelaktigt är ett intresse för det allmänna, att denna konflikt bringas till en lösning, förväntar man i stora delar av vårt land, att ett initiativ tages av regeringen för att i likhet med vad som förekommit i tidigare arbetsstrider få ett officiellt medlingsförfarande till stånd.

På grund härav anhåller jag härmed om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för socialdepartementet få rikta följande frågor:

- 1) Har herr statsrådet sin uppmärksamhet riktad på denna konflikt; och
- 2) ämnar herr statsrådet föranstalta om tillsättandet av en medlingskommission?

Ifrågavarande anhållan blev på begäran bordlagd.

§ 22.

Upplästes och lades till handlingarna följande till kammaren inkomna protokoll:

Protokoll, hållet vid sammanträde med herr talmannen i riksdagens andra kammare och de kammarens ledamöter, som blivit utsedda att jämte herr talmannen tillsätta kammarens kanslipersonal och vaktbetjäning, den 13 januari 1936.

Sedan kammarens plenum denna dag avslutats, sammanträdde med herr talmannen de ledamöter av kammaren, som blivit utsedda att jämte herr talmannen tillsätta kammarens kanslipersonal och vaktbetjäning.

Därvid beslöts till en början, att kanslitjänstemännen skulle utgöras av en notarie, fyra förste stenografer, fjorton stenografer, en förste kanslist och fem kanslister.

Herrar deputerade antogo till

notarie:

kamreraren *P. Sterne;*

förste stenografer:

ombudsmannen, jur. utr. kand. *C. F. Schött,*
fil. lic., teol. kand. *A. H. F. Reuter,*
kammarskrivaren *A. Michal* och
revisorn *P. B. Romare;*

stenografer:

krigsrådet *L. Norrman,*
kanslisten *E. H. Wallin,*
aktuarien, fil. kand. *E. Bergendal,*
kammarrättsrådet *S. Norrman,*
jur. utr. kand. *M. D. Hjertstrand,*
telegrafkontrollören *E. Dahlén,*
sekreteraren, fil. kand. *H. A. Heimbürger,*
förste amanuensen, jur. kand. *G. Lidbom,*
jur. kand. *E. A. Romare,*
jur. kand. *A. Norrman,*

Andra kammarens protokoll 1936. Nr 2.

jur. kand. *G. Fahlin*,
fröken *Vera Karlgren*,
jur. kand. *J. W. Löf* och
C. O. B. Arborén;

förste kanslist:

sekreteraren, jur. utr. kand. *O. M. F. Seth*; samt

kanslister:

telegrafkontrollören *A. H. Gärdin*,
revisorn *G. Britth*,
fru *Ebba Ihrman*,
N. G. H. Julin och
A. F. Klason.

Åt kanslisten *Gärdin* uppdrogs att föra kammarens diariéer.

Det skulle åligga de antagna kanslisterna att vid behov tjänstgöra jämväl vid diskussionsprotokollet.

Här skulle antecknas, att *Seth*, *Gärdin* och *Britth* redan den 7 samt *Sterne*, *L. Norrman* och *Wallin* redan den 10 innevarande januari på särskild anmodan inträtt i tjänstgöring hos kammaren.

Beträffande därefter vaktbetjäningen beslöto herrar deputerade, att 13 vaktmästare skulle anställas hos kammaren; och antogos därefter till vaktmästare *C. G. E. Carlberg*, *S. W. Hellborg*, *H. E. E. Eklund*, *A. Hj. Lindgren*, *E. E. Johansson*, *E. Andersson*, *G. A. Zeffer*, *R. Johansson*, *Th. G. Bergman*, *L. M. Jönsson*, *E. F. Blomberg*, *B. E. Nygren* och *J. A. H. Sundell*.

Till förste vaktmästare förordnades *Carlberg* och åt *Hellborg* uppdrogs att ombestyrta utdelning av ankommande postförsändelser.

Det skulle åligga de antagna vaktmästarna att vid behov och i den mån så ske kunde utföra jämväl annan tjänstgöring hos riksdagen.

Här skulle anmärkas, att *Carlberg*, *Hellborg* och *Eklund* redan den 2 samt de övriga vaktmästarna redan den 9 denna månad börjat tjänstgöra hos kammaren.

Är och dag som ovan.

In fidem
Per Cronvall.

§ 23.

Justerades protokollsutdrag.

§ 24.

Upplästes ett till kammaren inkommet sjukbetyg, så lydande:

Riksdagsman *Eskil Eriksson*, *Sandby*, *Hökhuvud*, är på grund av sjukdom (blodpropp i vänster ben) oförmögen att deltaga i riksdagsarbetet under de närmaste tre veckorna. Intygas.

Östhammar den 13 januari 1936.

Harald Landing,
lasarettsläkare.

§ 25.

Ledighet från riksdagsgröromålen beviljades herr *Björklund* under 3 dagar fr. o. m. den 15 januari.

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 12.49 e. m.

In fidem
Per Cronvall.

Torsdagen den 16 januari.

Kl 11 f. m.

Förhandlingarna leddes vid detta sammanträde av herr förste vice talmannen.

§ 1.

Justerades protokollet för den 10 innevarande januari.

§ 2.

I enlighet med därom den 11 innevarande månad fattat beslut företogs nu val av suppleanter i de ständiga utskotten; och anställdes först val av suppleanter i konstitutionsutskottet.

Därvid avlämnades 192 godkända valsedlar, nämligen 185 valsedlar med partibeteckningen »Gemensam lista» och 7 valsedlar med partibeteckningen »Socialisterna».

De med partibeteckningen »Gemensam lista» utmärkta valsedlarna upptogo namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

- herr *Andersson* i Malmö,
- » *Lundqvist*,
- » *Nordström* i Torsby,
- » *Bengtsson* i Kullen,
- » *Wiklund*,
- » *Björck* i Kristianstad,
- » *Johnsson* i Norrahammar,
- » *Näslund*,
- » *Törnkvist* i Bjuv,
- » *Ossbahr*,
- » *Eriksson* i Toftered,
- » *Svensson* i Landskrona,
- » *Nilsson* i Karlstad och
- » *Nilsson* i Göteborg.

De med partibeteckningen »Socialisterna» utmärkta valsedlarna upptogo endast ett namn, herr *Flyg*.

De utskottsplatser, som skulle genom valet besättas, tilldelades den valsedelsgrupp, som utmärkts med partibeteckningen »Gemensam lista»; och blevo alltså till suppleanter i utskottet utsedda de personer, som upptagits å gruppens lista.

§ 3.

Härefter anställdes val av suppleanter i statsutskottet.

Därvid avlämnades 191 godkända valsedlar, nämligen 184 valsedlar med partibeteckningen »Gemensam lista» och 7 valsedlar med partibeteckningen »Socialisterna».

De med partibeteckningen »Gemensam lista» utmärkta valsedlarna upptogo namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

- herr *Andersson* i Prästbol,
 » *Holmström*,
 » *Ward*,
 » *Nilsson* i Hörby,
 » *Högström*,
 » *Holmdahl*,
 » *Norling*,
 » *Olofsson* i Digernäs,
 » *Isacsson*,
 » *Aronson*,
 » *Andersson* i Ovanmyra,
 » *Weijne*,
 » *Olsson* i Staxäng,
 » *Persson* i Tidaholm,
 » *Danielsson* och
 » *Svedberg*.

De med partibeteckningen »Socialisterna» utmärkta valsedlarna upptogo endast ett namn, herr *Kilbom*.

De utskottsplatser, som skulle genom valet besättas, tilldelades den valseldelsgrupp, som utmärkts med partibeteckningen »Gemensam lista»; och blevo alltså till suppleanter i utskottet utsedda de personer, som upptagits å gruppens lista.

§ 4.

Vidare företogs val av suppleanter i bevillningsutskottet.

Därvid avlämnades 185 godkända valsedlar, nämligen 178 valsedlar med partibeteckningen »Gemensam lista» och 7 valsedlar med partibeteckningen »Socialisterna».

De med partibeteckningen »Gemensam lista» utmärkta valsedlarna upptogo namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

- herr *Werner* i Hultsfred,
 » *Johansson* i Krogstorp,
 » *Eklund*,
 » *Andersson* i Dunker,
 » *Blomquist*,
 » *Brännström* i Skellefteå,
 » *Bergström*,
 » *Ljunggren*,
 » *Mårtensson*,
 » *Hagberg* i Malmö,
 » *Hammarlund*,
 » *Hällgren*,
 » *Lundell* och
 » *Persson* i Undersvik.

De med partibeteckningen »Socialisterna» utmärkta valsedlarna upptogo endast ett namn, herr *Ström*.

De utskottsplatser, som skulle genom valet besättas, tilldelades den valseldelsgrupp, som utmärkts med partibeteckningen »Gemensam lista»; och blevo alltså till suppleanter i utskottet utsedda de personer, som upptagits å gruppens lista.

§ 5.

Vid nu anställt val av suppleanter i bankoutskottet avlämnades 177 godkända valsedlar, nämligen 170 valsedlar med partibeteckningen »Gemensam lista» och 7 valsedlar med partibeteckningen »Socialisterna».

De med partibeteckningen »Gemensam lista» utmärkta valsedlarna upptogo namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Severin*,
 » *Svedman*,
 » *Gustavson* i Västerås,
 » *Mattsson*,
 » *Elmroth*,
 » *Andersson* i Lindome,
 » *Erlander*,
 » *Hilding*,
 » *Frankenberg*,
 » *Westerdahl*,
 » *Nyblom* och
 » *Englund*.

De med partibeteckningen »Socialisterna» utmärkta valsedlarna upptogo endast ett namn, herr *Olsson* i Stockholm.

De utskottsplatser, som skulle genom valet besättas, tilldelades den valsedelsgrupp, som utmärkts med partibeteckningen »Gemensam lista»; och blevo alltså till suppleanter i utskottet utsedda de personer, som upptagits å gruppens lista.

§ 6.

Företogs val av suppleanter i första lagutskottet.

Därvid avlämnades 182 godkända valsedlar, nämligen 175 valsedlar med partibeteckningen »Gemensam lista» och 7 valsedlar med partibeteckningen »Socialisterna».

De med partibeteckningen »Gemensam lista» utmärkta valsedlarna upptogo namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Olsson* i Mellerud,
 fröken *Wellin*,
 herr *Lindberg* i Umeå,
 » *Johansson* i Bro,
 » *Höglund*,
 » *Hillgård*,
 » *Berg*,
 » *Björling*,
 » *Johnsson* i Kalmar,
 » *Larsson*,
 » *Gardell* i Stenstu och
 » *Lindberg* i Stockholm.

De med partibeteckningen »Socialisterna» utmärkta valsedlarna upptogo endast ett namn, herr *Spångberg*.

De utskottsplatser, som skulle genom valet besättas, tilldelades den valsedelsgrupp, som utmärkts med partibeteckningen »Gemensam lista»; och blevo alltså till suppleanter i utskottet utsedda de personer, som upptagits å gruppens lista.

§ 7.

Härefter företogs val av suppleanter i andra lagutskottet.

Därvid avlämnades 180 godkända valsedlar, nämligen 173 valsedlar med partibeteckningen »Gemensam lista» och 7 valsedlar med partibeteckningen »Socialisterna».

De med partibeteckningen »Gemensam lista» utmärkta valsedlarna upptogo namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Hansson* i Trollhättan,
 » *Sandström*,
 » *Molander*,
 » *Gardell* i Gahns,
 fru *Nordgren*,
 herr *Hassler*,
 » *Hermansson*,
 » *Johanson* i Huskvarna,
 » *Cruse*,
 » *Thorell*,
 » *Johansson* i Tväråselet och
 » *Sandberg*.

De med partibeteckningen »Socialisterna» utmärkta valsedlarna upptogo endast ett namn, herr *Karlsson* i Grängsberg.

De utskottsplatser, som skulle genom valet besättas, tilldelades den valsedelsgrupp, som utmärkts med partibeteckningen »Gemensam lista»; och blevo alltså till suppleanter i utskottet utsedda de personer, som upptagits å gruppens lista.

§ 8.

Slutligen anställdes val av suppleanter i jordbruksutskottet.

Därvid avlämnades 172 godkända valsedlar, nämligen 165 valsedlar med partibeteckningen »Gemensam lista» och 7 valsedlar med partibeteckningen »Socialisterna».

De med partibeteckningen »Gemensam lista» utmärkta valsedlarna upptogo namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Björk* i Tryde,
 » *Liedberg*,
 » *Andersson* i Tungelsta,
 » *Pettersson* i Rosta,
 » *Ericsson* i Sörsjön,
 » *Hagman*,
 » *Karlsson* i Munkedal,
 » *Osberg*,
 » *Lundbom*,
 » *Persson* i Grytterud,
 » *De Geer*, och
 » *Andersson* i Surahammar.

De med partibeteckningen »Socialisterna» utmärkta valsedlarna upptogo endast ett namn, herr *Herou*.

De utskottsplatser, som skulle genom valet besättas, tilldelades den valsedelsgrupp, som utmärkts med partibeteckningen »Gemensam lista»; och blevo

alltså till suppleanter i utskottet utsedda de personer, som upptagits å gruppens lista.

§ 9.

Enligt därom av kammaren den 11 i denna månad fattat beslut företogs vidare val av suppleanter i utrikesnämnden.

Därvid avlämnades 168 godkända valsedlar, nämligen 162 valsedlar med partibeteckningen »Gemensam lista» och 6 valsedlar med partibeteckningen »Socialisterna».

De med partibeteckningen »Gemensam lista» utmärkta valsedlarna upptogo namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

- herr *Lindqvist*,
- » *Skoglund*,
- » *Eriksson* i Stockholm,
- » *Olsson* i Närlinge,
- » *Fast*,
- » *Nylander*,
- » *Olsson* i Gävle, och
- » andre vice talmannen *Jeppsson*.

De med partibeteckningen »Socialisterna» utmärkta valsedlarna upptogo endast ett namn, herr *Kilbom*.

De platser, som skulle genom valet besättas, tilldelades den valsedelsgrupp, som utmärkts med partibeteckningen »Gemensam lista»; och blevo alltså till suppleanter i utrikesnämnden utsedda de personer, som upptagits å gruppens lista.

På hemställan av herr förste vice talmannen beslöt kammaren, att underrättelse om detta val skulle genom utdrag av protokollet meddelas riksdagens kanslideputerade med anmodan till dem att låta uppsätta och till kamrarna ingiva förslag till skrivelse till Konungen med anmälan om det verkställda valet.

§ 10.

Justerades protokollsutdrag angående de i paragraferna 2—9 här ovan omnämnda valen.

§ 11.

Herr statsrådet *Wigforss* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 16, med förslag till lag om ändrad lydelse av 11 § lagen den 11 oktober 1907 (nr 85) angående civila tjänst innehavares rätt till pension;

nr 17, med förslag till lag om användande under budgetåret 1936/1937 av vissa till fonden för pensionering av civila tjänst innehavare inflytande medel;

nr 22, med förslag till förordning om extra inkomst- och förmögenhetsskatt för år 1936; och

nr 23, med förslag till förordning om särskild skatt å förmögenhet för år 1936.

Dessa propositioner bordlades.

§ 12.

Föredrogs samt hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts å kammarens bord vilande proposition, nr 20, angående inköp för statens räkning av gatsten.

§ 13.

Vidare föredrogs var för sig de på bordet liggande motionerna; och remitterades därvid

- till konstitutionsutskottet motionerna:
 nr 32 av herr *Olsson* i Närlinge *m. fl.*; och
 nr 33 av herr *Karlsson* i Grängesberg *m. fl.*;
- till statsutskottet motionerna:
 nr 34 av herr *Lindskog m. fl.*;
 nr 35 av herr *Björck* i Kristianstad *m. fl.*;
 nr 36 av herr *Nilsson* i Steneberg *m. fl.*;
 nr 37 av herr *Henrikson m. fl.*; och
 nr 38 av herr *Meyerhöffer m. fl.*;
- till bevillningsutskottet motionerna:
 nr 39 av herr *Holmgren m. fl.*;
 nr 40 av herr *Olsson* i Närlinge *m. fl.*; och
 nr 41 av herrar *Aqvist* och *Hansson* i Örebro;
- till bankoutskottet motionerna:
 nr 42 och 43 av herr *Lindskog*;
 nr 44 av herr *Paulsen*;
 nr 45 av herr *Lindberg* i Umeå *m. fl.*;
 nr 46 och 47 av herr *Lindberg* i Umeå;
 nr 48—53 av herrar *Petersson* i Broaryd och *Andersson* i Södergård;
 nr 54 av herr *Ström m. fl.*; och
 nr 55 av herr *Hansson* i Rubbestad;
- till behandling av lagutskott motionerna:
 nr 56 av herr *Pehrsson* i Bramstorp *m. fl.*;
 nr 57 av herrar *Hassler* och *Arnemark*;
 nr 58—60 av herr *Paulsen*;
 nr 61 av herr *Brännström* i Burträsk;
 nr 62 av herr *Herou m. fl.*;
 nr 63 av herr *Spångberg m. fl.*; och
 nr 64 av herr *Meyerhöffer m. fl.*;
- till jordbruksutskottet motionerna:
 nr 65 av herr *Skoglund m. fl.*;
 nr 66 av herrar *De Geer* och *Andersson* i Södergård;
 nr 67 av herrar *Jonsson* i Skedsbygd och *Wallén*;
 nr 68 av herr *Johanson* i Huskvarna *m. fl.*; och
 nr 69 av herr *Brännström* i Burträsk; samt
- till tillfälligt utskott motionerna:
 nr 70 av herr *Eriksson* i Toftered *m. fl.*; och
 nr 71 av herrar *Liedberg* och *Thorell*.

§ 14.

Slutligen föredrogs herr *Walléns* vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda men då bordlagda anhållan att till herr statsrådet och chefen för socialdepartementet få framställa spörsmål i anledning av en mellan Stora Kopparbergs Bergslags A.-B. och Korsnäs Sågverks A.-B., å ena samt arrendatorer *m. fl.*, å andra sidan, pågående arbetskonflikt; och biföll kammaren ifrågavarande anhållan.

§ 15.

Avgåvos följande motioner, nämligen av:

herr *Spångberg m. fl.*:

nr 72, angående mandatfördelningen vid val till riksdagens andra kam-
mare;

nr 73, angående mandatfördelningen vid landstingsmannaval; och

nr 74, angående mandatfördelningen vid val enligt kommunallagarna samt
lagen om församlingsstyrelse;

herr *Meyerhöffer m. fl.*, nr 75, om viss komplettering av lagen angående
rikets flagga;

herr *Holmgren*, nr 76, om dyrtidstillägg till personalen å skytteförbundens
överstyrelsens expedition;

herr *Sandberg m. fl.*, nr 77, om anslag för bidrag till byggande av enskilda
utfartsvägar;

herr *Bengtsson* i Norup *m. fl.*, nr 78, om anslag för bidrag till svenska lands-
kommunernas förbunds verksamhet;

herrar *Olsson* i Ramsta och *Osberg*, nr 79, om höjning av anslaget för bi-
drag till främjande av bostadsbyggande å landsbygden;

herr *Back*, nr 80, om sänkning av räntan å lån från statens bostadslånefond;

herr *Nilsson* i Hörby *m. fl.*, nr 81, om anslag för det frivilliga skyttevä-
sendets befrämjande;

herr *Hansson* i Vännäsby, nr 82, om anslag för bidrag till byggande av
landsvägar;

herr *Gustafsson* i Välsnäs *m. fl.*, nr 83, om bibehållande av utspisningen av
smör inom försvarsväsendets samtliga inrättningar;

herr *Ström m. fl.*, nr 84, om avskaffande av statspolisen;

herr *Meyerhöffer m. fl.*:

nr 85, om höjning av lönen för sjukgymnasterna vid garnisonssjukhuset i
Boden;

nr 86, om viss successiv omorganisation av samrealskolan i Boden; och

nr 87, om avslag å det av Kungl. Maj:t framlagda förslaget om anslag till
upplysningsarbete för freden;

herr *Blomquist*:

nr 88, om understöd från Vadstena krigsmanshuskassa åt förre soldaten J.
G. Nord;

nr 89, om understöd från Vadstena krigsmanshuskassa åt förre soldaten A.
Palmqvist; och

nr 90, om understöd från Vadstena krigsmanshuskassa åt förre soldaten
G. A. (Johansson) Sköld;

herr *Werner* i Höjen, nr 91, om understöd från Vadstena krigsmanshus-
kassa åt förre vice korpralen K. W. Westling;

herr *Fält*, nr 92, om understöd från Vadstena krigsmanshuskassa åt förre
soldaten C. E. Ragnar;

herrar *Johanson* i Huskvarna och *Malmqvist*, nr 93, om understöd från Vad-
stena krigsmanshuskassa åt förre trumslagaren J. G. Lindberg;

herr *Olsson* i Rimforsa, nr 94, om understöd från Vadstena krigsmanshus-
kassa åt förre soldaten C. G. Roos;

Andra kammarens protokoll 1936. Nr 2.

herr *Hallén*, nr 95, om rätt till familjepension för vissa folkskollärare, som avgingo med tjänstepension år 1919 eller den 1 januari 1920;

herr *Björck* i Kristianstad, nr 96, om pension åt f. d. majoren N. B. E. Rietz i egenskap av förutvarande tillsyningsman vid brännvinsnederlaget i Åhus;

herr *Aqvist*, nr 97, om understöd från Vadstena krigsmanshuskassa åt före soldaten C. Svärd;

herr *Hansson* i Trollhättan, nr 98, om understöd åt diversearbetaren Th. Andersson;

herr *Olsson* i Stockholm *m. fl.*:

nr 99, om upphävande av lagarna om kollektivavtal och om arbetsdomstol; och

nr 100, om ändring av 15 kap. 22 och 24 §§ strafflagen;

herr *Lind m. fl.*, nr 101, angående komplettering av lagen om arbetarskydd;

herr *Meyerhöffer m. fl.*, nr 102, angående vidtagande av åtgärder mot statsfientlig verksamhet;

herr *Sandberg m. fl.*, nr 103, om anslag för bidrag till nyodling, betesförbättring, stenröjning och jordkörning å ofullständiga jordbruk;

herr *Pettersson* i Dahl *m. fl.*, nr 104, om sänkning av räntan å jordbruks-egnahemslån samt å bostadsegnahemslån;

herr *Pehrsson* i Bramstorp *m. fl.*:

nr 105, angående åtgärder till höjande av fiskets ekonomiska bärkraft; och nr 106, angående möjligheten att låta en höjning av prisnivån för jordbruksprodukter komma jordbrukets arbetskraft till godo;

herr *Jonsson* i Skedsbygd, nr 107, angående åtgärder för underlättande av gemensamhetsfiskens inrättande;

herr *Olsson* i Närlinge *m. fl.*, nr 108, angående den industriella rationaliseringens och koncentrationens inverkan på den jordbrukande befolkningens förvärvsmöjligheter;

herr *Hansson* i Vännäsby, nr 109, om anslag för bidrag till gödselvårdsanläggningar;

herr *Gustafsson* i Välsnäs *m. fl.*:

nr 110, om anslag för bidrag till täckdikningar;

nr 111, om anslag till främjande av fåraveln;

nr 112, om anslag för bidrag till gödselvårdsanläggningar; och

nr 113, om fortsatta reglerings- och stödåtgärder för spannmålsodlingen *m. m.*;

herr *Skoglund m. fl.*:

nr 114, angående skärpning av kontrollen över främlingsinvasionen i riket;

nr 115, angående revision av gällande bestämmelser om utlännings rätt att här i riket idka handel och driva näring *m. m.*; och

nr 116, om anslag till ökad kontroll över och statistisk redovisning av utlänningstrafiken i vårt land;

herr *Pettersson* i Dahl *m. fl.*, nr 117, angående beredande av möjlighet att inskränka förvärvsmässigt bedriven nöjesverksamhet på landsbygden;

herr *Sundström m. fl.*, nr 118, angående ett bättre tillgodoseende av behovet utav allmänna samlingslokaler;

herr *Werner* i Höjen *m. fl.*, nr 119, om medgivande av rätt att erlagga årlig automobilskatt i två betalningsterminer;

herr *Jacobsson m. fl.*, nr 120, angående reformering av pantlånerörelsen;

herr *Back*:

nr 121, angående möjliggörande av en centraliserad och ekonomisk fördelaktig förvaltning av hälsovårdsangelägenheterna i kommuner och municipalsamhällen; och

nr 122, om viss omläggning av hälsovårdsnämndernas å landet befogenheter och åligganden;

herr *Olsson* i Stockholm *m. fl.*, nr 123, angående demokratisering och förenkling av den centrala statsförvaltningen samt under densamma sorterande verk och institutioner; samt

herr *Persson* i Grytterud, nr 124, angående inskränkning av det världsliga kungörelseläsandet vid svenska kyrkans gudstjänster.

De avlämnade motionerna bordlades.

§ 16.

Justerades protokollsutdrag.

§ 17.

Ledighet från riksdagsgörömlen beviljades herr *Johansson* i Hälleforsnäs under 11 dagar fr. o. m. den 17 jan.

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 12,57 e. m.

In fidem
Per Cronvall.